

ABONAMENTUL

pe un an . 28 Cor.
pe un jum. . 14
pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deak Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțămite publice și Loc
deschis costă fiecare șir
20 fileri.
Manuscripte nu să înape-
lază.

Aprecierea valorilor la noi.

De Octavian Goga.

Cu cât observi mai cu deamănuntul înfrământarea societății noastre, cu atât te convingi mai mult cât de șubrede sunt unele temelii pe cari conștiința publică și edifică considerația ce acordă oamenilor cari ies la suprafață. Ți-se întâmplă de câte ori, că judecând cu cea mai desăvârșită obiectivitate ți-e imposibil să găsești cheia reputației unui om, pe care lumea l-a sălțat sus de tot. Il vezi stăpânul unei situații și nu-ți poți da seama în puterea căror atribuțiuni a ajuns acolo? Ii judeci faptele, îi cântărești vorbele, îi cercetezi trecutul și prezentul, îți înfringi toată patima ca să distingi clar, îi apreciezi cu o bunăvoință exagerată toate micile manifestări ale inteligenței, te faci bun ca să nu jignești, dulceag ca să nu indispui pe nimănui, le iei toate dela început și pe deasupra mai arunci în balanță întreaga iertare ta evanghelică.. E înzadar, rațiunea răspunde scurt și limpede: Dragul meu, nu înțeleg nimic...

După câte o astfel de analiză rămâi așa rădăcină cu mintea în sferele tulburi ale unor vagi combinații. Te stăpânește de desigur, sufletul ți-se înmoaie în doboșeală și melancolie. Ți-se pare, că în vârful turnului unei biserici, urcându-te cu mare greutate, ai dat de-un olog, pe care supra și mut, mâncând cu poftă un cozonac de pâine Incremenesti când îl vezi lăudându-se așa vesel și-l întrebi fără să vrei: Cine, și ce ai făcut, te-a adus în spate până aici, cine te-a urcat pe trepte, doar cu cârjile tale neputincioase știi de bună seamă că n'ai avut, ce vrea cu tine capriciosul tău protector necunoscut la înălțimea asta, unde nu te poți mișca, fără primejdia de-a te căzuși în fiecare clipă?... Tot mai multe întrebări chinuitoare te năpădesc, când mușchi nu răspunde nimic, decât șade turcește să faci digestia...

Căruia dintre noi nu i-s'a întâmplat în viață să ajungă prada unor asemenea gânduri, de câte ori soarta îl pune în fața destinului fericit alintat de noroc? In astfel de momente când vezi triumfând nedreptatea, fi-și dă seama că te răsfrătești și potrivit firii tale călăuziți de o reparație pentru sentimentul tău rănit și jignit. Revolta ta e străină de tine și gând meschin și purcede din tentația sănătoasă de-a restabili ordinea morală tulburată prin menajarea nedreptății. Cât trece vremea însă, în suflet ți-se domolește acest avânt repulsiv, făcând dintr-o dureroasă resemnări filozofice. dai seama cu încetul, că în alergarea nepotolită a vieții, chiotul vulgar al oamenilor înecă adese glasul adevărului și că numai vremea, acest tribunal impla-

cabil, va putea lămuri în cursul ei odată și odată cărările dreptății...

De aceea mai taci și înghiți de multe ori, lăsându-i în plata domnului pe strașnicii triumfători ai norocului ieftin și brutal, cari mișună în fața ta... Răbdarea însă, ți-e pusă prea greu la încercare, când alături de proslăvirea neputinței vezi palmuirea realului merit, când deodată cu gloriificarea mediocrității talentul e tras în noroi. In astfel de momente îți vine să arunci la o parte toate considerațiile mărunte cari ți-au impus tăcerea și dacă mai este în tine putere de-a te răsfrăti, să te ridici cu cea din urmă protestare pentru a apăra adevărul.

De câte ori n'am trecut și eu, ca și alții, prin această sbuciumare a sufletului? Cu deosebire în harța acestui an am văzut săvârșindu-se în publicistică actele celei mai strigătoare nedreptăți în aprecierea valorii unor oameni din viața noastră publică. M'am ferit însă să spun un cuvânt, fiindcă un sentiment de delicateță mă îndemna să nu mă apropiu de câmpul sterp, bătut de potopul injuriilor personale. Aș păstra și de aci înainte această tăcere, dacă n'aș vedea stăruința sistematică în calomnierea unui om, care prin întreg felul lui de-a fi e un intelectual chinuit de problemele înaintării neamului din care a răsărit și pe care îl slujește cu condeul de vre-o două decenii. A tăcea mai departe în acest caz mi-se pare imoral, fiindcă aș contribui în mod tacit la falsificarea adevărului.

* *

Oameni călăuziți de patimă aruncă de vre-un an încoace într-o parte a presei dela noi cele mai triviale insulte la adresa scriitorului *Ilarie Chendi*. Mai alaltăieri d-nul Aurel C. Popovici, într'un articol din „Românul”, cu obișnuita-i grandetă olimpică îi asvârle o lopată de epitețe din bun senin și pe urma domniei sale alți pui de Jupiteri batjocoresc în dragă voie pe neobositul critic literar.

Negreșit că toate aceste injurii cu cât sunt mai tulburate cu atât îl lasă mai senin pe prietenul nostru. Cu liniștea lui de observator rafinat, cu ironia lui fină, cu eleganța de subtil analist, Chendi e în stare să lupte în zece fronturi deodată și să-și amuțească adversarii. El n'are nici o lipsă de apărarea noastră și-mi dau seama dela început că probabil un zîmbet discret îi va juca pe buze când cetește aceste rînduri...

Dar aici se ridică o chestiune de ordin principiar, care trebuie să intereseze deo-

potrivă lumea noastră de bun simț. E ușurința nesocotită cu care se trece adese la noi peste oamenii de merit, pentru a menaj în acelaș timp cea mai crasă mediocritate. Cum adică? Se poate îngădui, ca în zilele noastre, în seceta asta nemiluită de personalități, când ignoranța se plimbă de atâtea ori în carul de triumf, în mintea unor oameni să se zămislească ideea, că un *Ilarie Chendi* trebuie aruncat de pe stânca tarpeică? Astăzi când celebritatea e așa de ieftină, când pomposul brevet de „fruntaș” ți-l poți răscumpăra cu un toast despre „femeia română”, când abia te mai învârtești de „valorosi”, de „magnificenți” și de „ilustri” bărbați, dușmani de moarte ai sintaxei românești, un scriitor care cu fosforescența spiritului său aduce de două decenii o perpetuă infuziune de viață și inteligență în coloanele publicisticii noastre greoaie, trebuie lovit la mir cu parul, drept răsplată pentru atâta amar de suflet risipit pe drumuri?

Ți-e greu în adevăr să-ți mai stăpânești amărăciunea și să nu dai frîu slobod patimei care ți-se ridică în fața atâtor altare de idoli falși, unde numai tămăia de bună mireasmă a inteligenței n'o simți arzând. Mă gândesc că din cea mai fragedă adolescență urmăresc aproape zi de zi alergarea acestui condei neodihnit, răsplătit cu atâta dărnicie de unii din ceata marilor noștri conducători de neam. Ar fi o bibliotecă întreagă dacă s'ar aduna nenumăratele articole literare, sociale, politice, iscalite, și neiscalite, cari au părăsit masa de scris a lui *I. Chendi* ca să facă educația cititorilor noștri. Câte probleme cari au fructificat gândirea, câte orientări culturale, câte îndrumări de ordin literar și artistic nu se desfac din munca vastă a acestui risipitor, care n'a avut o clipă de răgaz pentru sine. Cititorul inteligent a învățat din scrisul lui să aprecieze talentul adevăraților scriitori, să aleagă grîul curat din pleava goală, să zîmbească în fața multelor noastre neajunsuri sociale, să facă haz pe socoteala burtăverzimei ignorante și mai ales să se împotrivescă din răspuțeri la toate orgiile prostiei omenești. Tineretul care i-a citit cărțile și a urmărit cu atenție scrisul lui a fost în mod firesc influențat de aceste credințe și e un adevăr necontestat că în munca de regenerare intelectuală a societății noastre opera literară a lui Chendi are un rol hotărîtor.

Adevărat, că în vremea asta cât a stat la masa de scris, înegrind cu slova lui mărunță nenumăratele file, scriitorul n'a putut să slujească și idealul de viață al celor mai mulți din triumfătorii noștri. Nu știu să aibă bani la bancă, să fi făcut rost de

ment, care să ne poată determina pentru abandonarea politicii noastre pacifice tradiționale.

*

Din izvor oficios se anunță că primul ministru contele Khuen-Héderváry va răspunde, în același chestie, interpelării contelui Apponyi, nu în ședința de azi a Camerii ungare, cum am anunțat, ci abia Mercuri, săptămâna viitoare.

*

Consiliile comune ale miniștrilor. Eri a avut loc în Viena un consiliu de miniștri comun, participând conții Khuen-Héderváry și Stürgkh, cavalerul de Auffenberg ministrul de război, Hazai ministrul honvezimei și Georgi, ministrul Landwehrului. Din comentariile presei și din comunicatele oficiale, apare că miniștri au discutat modalitățile unei cât mai urgente adoptări a proiectelor militare din partea celor două parlamente. Proiectele vor suferi numai modificări necesare, între care reducerea serviciului gradelor de la trei la doi ani. S'a abandonat și proiectul unei sporiri a actualului contingent de recruti, înainte de ce proiectele militare să fie votate. Se spune că e dorința monarhului, ca proiectele militare să se voteze în redactarea lor actuală.

Un consiliu de miniștri comun va avea loc mâine, Duminecă, și în Budapesta. Se vor discuta chestiunile economice încă pendente ale celor două state. Au sosit la Budapesta din partea guvernului austriac contele Stürgkh, primul ministru, cavalerul Walesky, ministrul de finanțe, cavalerul Rössler, ministrul de comerț, Bráf, ministrul de domenii și Röhl, ministrul căilor ferate.

*

Alegerile parlamentare din Croația. Eri s'au început în Croația de mult așteptatele noi alegeri pentru Sabor, menite să aducă o limpezire în grava criză ce se trăgăna din mila guvernului ungar mai bine de doi ani de zile. E de prisos să mai spunem că banul Tomasić a aplicat aparatul celor mai negre terorizări și corupții pentru ca să-și justifice rămânerea într-o situație, pe care, cedând opiniei publice revoltate, ar fi trebuit de mult să o părăsească. De pretutindeni sosesc știri rezultătoare, cari însă n'au pentru noi cari enunțăm deplin chipul cu care se respectă în Ungaria cele mai elementare libertăți constituționale, nimica nou. Înregistrăm numai că de data asta banul Tomasić a reușit să scrie o pagină și mai urâtă în istoria Croației și că fără-delegile administrației croate au revoltat până și cercurile politice din Austria. În ședința de ieri a Reichsrat-ului deputatul Baljak a făcut o interpelare zugrăvind atrocitățile campaniei electorale și protestând împotriva amestecului tru-

pelor armatei comune în alegri. Faptul acesta ne dă în deajuns măsurile aplicate de banul Tomasić. Sunt semne însă că în ciuda eforturilor lui desperate, partidul banului, botezat cu atâta cinism „partidul banului progresist”, nu va reuși să obțină majoritatea mandatelor și că coaliția croato-sârbă va eși triumfătoare din urne.

*

Până în clipa de față se cunoaște rezultatul din 59 de circumscripții. Guvernul a primit 18, coaliția tot atâtea mandate. Patru alegeri au fost suspendate, cu toate că majoritățile de voturi au fost date deja pentru candidații coaliției, ori poate totmai pentru aceia. Partidul de drept a câștigat până acuma 14 mandate. În 11 circumscripții, rezultatele nu se cunosc însă. Se prevede că banul Tomasić nu va isbuti să-și facă o majoritate pentru Sabor nici de data asta. Partidul guvernamental va obține cel mult 25—30 de mandate, în vreme ce opoziția va avea peste 60 de mandate.

*

Ședința Camerii. Camera deputaților a continuat discuția bugetului ministerului de culte. A fost viu comentat discursul guvernamentalului Kenedi Géza, care într'un discurs lung a făcut o critică cam reacționară a literaturii moderne.

La bugetul ministrului instrucțiunii publice a luat cuvântul și deputatul român V. Damian, criticând aspru guvernul. Cere mai mult ajutor pentru școlile confesionale ale naționalităților. Critică procedurile inspectorilor școlari, și cere reglementarea lor.

A urmat apoi kossuthistul Török Kálmán. Guvernul va fi nevoit să ceară o scurtă indemnitate, deoarece discuția bugetului nu se va putea termina până la 1 Ianuarie.

*

— **Autonomia comunală a Cernăuțului.** Din Cernăuți se anunță: Consiliul comunal al Cernăuțului este alarmat de tendința ce o manifestă comitetul țării de a lua sub administrația sa școlile primare din Cernăuți, a căror administrație depinde acum de primăria orașului.

Consiliul comunal vede în această tendință amenințarea autonomiei comunale și e decis să întreprindă o acțiune energetică pentru a împiedeca atacul ce se pregătește.

Dacă școlile primare vor intra sub administrația țării, comuna Cernăuți va fi trecută în rândurile orașelelor fără însemnătate, cari nu sunt în stare să îngrijescă de cultivarea tinerețului.

Consiliul a protestat în contra tendinței comitetului țării și a decis în unanimitate să se

redacteze un memoriu care să fie înmănat ministrului președinte și celui de culte și instrucție.

O delegațiune, în frunte cu primarul Cernăuțului se va prezenta, dacă va fi nevoie, împăratului.

S'a decis ca delegațiunea, care va înmâna memoriul miniștrilor respectivi să fie condusă de deputații orașului, Grigorovici și Straucher.

Majestate!

*Inălțate Impărate!
Vino și ne fă dreptate!*

Sunt șapte ani impliniți de când guvernele Majestății Voastre din Ardeal și țara ungurească, străine tuturor naționalităților, dar cu deosebire Românilor, nu mai aprobă bursele din averile noastre părintești votate nepoților urmași ai falnicilor Români din fostul regiment al doilea de graniță. Sunt șapte ani de lacrimi și jale... O eternitate de chin îngrozitor și neagră mizerie pentru fiii celui mai credincios popor de sub sceptrul Majestății Voastre! Șapte ani de restriște pentru noi în lunga Voastră domnie!

Copii săraci ai nimănu am plecat an de an din văile și codrii noștri ce poartă bogății pentru străini și ne-am risipit cu speranța de un viitor fericit spre farurile de cultură și lumină ale apusului.

Și deși în lipsă și neajunsuri, flămânzi, goi și fără foc, ne-am adunat cu un zel laudabil, la toate universitățile din țară și străinătate, datorii față de studii și patrie spre mulțumirea superiorilor, spre bucuria celor aleși în fruntea fondurilor născudene și spre mândria părinților. Am muncit zi și noapte — nevoind să știm de grije și nevoi. — nădăduind că, dacă nu astăzi cel puțin mâine, noianul suferințelor noastre o să aibă un sfârșit!

Așteptările noastre, durere, nici până astăzi nu s'au realizat!

Atotputernicii miniștri ai Majestății Voastre nu ne-au dat și nu voesc să ne dea ce-a fost și e al nostru, nu ne-au liquidat

ce crede ea despre el, despre judecata și cunoștințele lui: ce caraghios l'au făcut în ochii lumii sărăvile cu doamna Reiver; ce gata ar fi el, să-i facă acuma ei curte, dacă i-ar insufla câtuși de puțină nădejde de izbândă.

Li spuse apoi, că lucrul cel mai bun e, să se însoare; și-i zugrăvi o icoană luminoasă — numai trandafiri și opal: ce fericită are să treacă de-a lungul vieții viitoarea doamnă Pluffles, sprijindu-se pe „judecata” și „experiența” unui bărbat, care n'are să-și facă nici o mustare. Cum a împăcat aceste două afirmații între ele, numai ea știe. Pluffles însă nu observă contradicția.

Era o cazanie desăvârșită — cu mult mai bună decum fac unii preoți — și se sfârșia cu câteva aluzii înduioștoare la tatăl și mama lui Pluffles și cu sfatul acela plin de înțelepciune să-și aducă mireasă și să facă nuntă.

Li trimise apoi la plimbare, ca să se gândiască la cele auzite. Pluffles își suflă cu zgomot nasul, și ridică dârz fruntea și porni. Doamna Hauksbee izbucni în riset.

Ce gând avuse el cu logodna, numai doamna Reiver știa. Ea însă și-a păstrat taina până la moarte. Mi-se pare însă, că ar fi vrut să strice Pluffles, — drept omagiu la adresa ei.

În zilele ce urma se mai învrednici Pluffles de câteva convorbiri cu doamna Hauksbee. Acelaș scop îl aveau toate. Destul că îl îndrumară pe calea cea dreaptă.

Doamna Hauksbee voia să-l aibă sub aripa ei până la sfârșit. De aceea nici nu-l lăsa, să se ducă la Bombay să se cunună.

— Numai Dumnezeu știe, ce se poate întâmpla pe drum — zicea ea. — Pluffles par'c'ar avea afurisenia lui Reuben pe cap: India nu-i potrivită de loc pentru el.

Sosi în sfârșit și logodnica cu mătușe-sa; iar Pluffles, mai aducându-și în oare-oare orânduială treburile — și asta iarăș cu ajutorul doamnei Hauksbee, — ajunsese om înșurat.

Doamna Hauksbee seose un oftat de ușurare, când îi auzi pe amândoi zicând: „da”, și trecu mai departe.

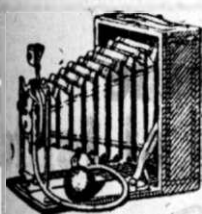
Lui Pluffles îi dete sfatul să se întoarcă acasă în Anglia. Pluffles o ascultă, își dete dimisia din slujbă. Iar acum se va fi ocupând cu economia de vite prin niseai ogrăzi cu stoboarele verzi de pe acasă. Și eu cred, că bine face. Aici cu siguranță păția ceva.

De aceea dacă auziți pe unii vorbind mai urât, ca de obicei, despre doamna Hauksbee, spuneti-le povestea lui Pluffles.

Paris.

(Sfârșit).

x Anton Petroff, succesorul Ioan Wonka, Timișoara-Cetate, str. Szilágyi 13. Atragem atenția On. public cetitor asupra inseratului firmei de mai sus din numărul nostru — care desface cele mai bune pianе, ale diferitelor fabrici streine, renumite. Recomandăm această firmă ca demnă de încredere.

Cumpărare ocazională de puști de vânat!

Lancaster, cu cheie 16 fl., Greener-lacat englezesc, cocoș automat 22 fl., Puști americane, țevă cu aruncarea patroanelor folosite 12 fl., Hemmerles, 2 țevi, modernă 35 fl., *Drilling-, Browning* de 16 calib., Krupp ejector, cu țevi de oțel, etc. precum și garnituri complete Hamerles Drilling, Springer și Kierner, *revolvere, pistoale* se află în preț ieftin la

Prăvălia de puști de vânat: **RADÓ,** Budapest, IV. r., Egetem-tér 5.

Articole de sport, binocle, Zeiss, Görz- aparate fotografice. Face schimb de diferite părți de puști și aparate de fotografiat.

bursele nici după repetite cereri, căci sperau și speră că siliți de împrejurări, ajunși în imposibilitatea de a ne continua studiile, vom ceda și noi și părinții noștri din drepturile scrise în legi și vom împărți avutul cu acei aduși de vânturi, cari se înhamă la carul tuturor guvernelor și la visul utopic al Ungariei mari. Dar se înșală rău!...

Noi suferim, ce-i drept, dar mai mult părinții noștri. Avutul strâns de o casă întreagă în cursul unei vieți l'am mâncat rînd pe rînd la studii; în urma noastră hambarele au rămas secate, din șuri s'a isprăvit nutrețul, vitele s'au rărit în grajduri și curtea a rămas pustie!

Dar sunt — și aceștia sunt cei mai mulți — și mai rău bătuti de soartă; în iubirea nețărnută de părinte, ca să nu suferă odorul lor, au împrumutat bani pe moșii și casă, și ne mai putând plăti camelele neomenesti ale băncilor uzuare, s'au trezit într'o bună dimineață cu executor și jandarmi în casă, iar acești monștri ai popoului le-au spus cu legea în mână că vin în numele Majestății Voastre și licitându-le tot avutul până la cămașa de pe spate, i-au aruncat cu nepăsare în mijlocul drumului, lăsându-i în grija Atotputericiei și mila trecătorilor!

Și oare aceasta-i recunoștința pentru gloria ce au adus-o totdeauna armatei austriace moșii și strămoșii noștri? Oare aceasta-i răsplata pentru noi, pentru fiii acelor eroi din 48 pe cari mâna Majestății Voastre i-a învrednicit cu decorația unică în felul ei în întreaga monarhie „Für standhaftes Ausharren in den geschwonen Zeiten”?

Majestate! Poate nici când în vârtejul anilor Tăi oboșiți inima ta n'a suspinat mai adânc, durerea Ta n'a fost mai vie, lacrimile nu Ți-au inundat mai mult fața decât în acea clipă fatală, când Ți-s'a vestit că unicul Tău Fiu iubit e mort. Cu toată greutatea anilor Tăi ce Te apasă, cu toate loviturile grele ale sorții ce au atins inima Ta în decursul atâtor zeci de ani ai stăpânirii, e imposibil ca simțirea Ta să nu fie mișcată și acum, să nu fie veșnic trează la amintirea odorului Tău pierdut, ca ochii Tăi blânzi și oboșiți să nu se înroureze, iar gândul Tău învăluit în calda dragoste de părinte să nu sboare în depărtările sinistre ale trecutului.

Și oare mamele și bunicele noastre, ai căror fii devotați tronului s'au jertfit pentru binele și apărarea casei domnitoare, să nu aibă aceeași inimă, să nu aibă aceleași simțiri, să nu aibă aceeași icoană vie a durerii? Ai lor bravi fii s'au stîns cu durerea în suflet, pe câmpii străine fără ca suspinele lor să fi fost auzite, fără o mână alinătoare, fără o vorbă dulce, mângăietoare a bunei mame sau iubitei surori.

Anii n'au putut șterge jalea și plînsul din inimile lor mahnite de părinte, căci sângele ce a curs prin atâtea văi străine a avut și are un glas — „glasul mizeriei”.

In sufletele lor s'a strecurat durerea

fără margini... desnădejdea le-a făcut să plece capul într'o resemnare a sorții... și așa s'au stîns.

Când am cetit în marea trecutului nostru istoric, — uitată poate de Majestatea Voastră, — vitejia fără seamăn a fiilor de pe valea Rodnei, cari și-au jertfit timp de un secol și mai bine sângele și avutul pentru tron și împărăție, ne-a săltat inima de bucurie în pieptul fraged de copil și zi de zi, cu noi deodată, a crescut entuziasmul și alipirea față de casa domnitoare și cei din jurul ei.

Dar astăzi... ni-se strînge inima de durere și suspine neîntrerupte curmă plînsul fără sfârșit, când simțim și vedem că și după atâtea sacrificii supraomenești suntem lăsați pradă șovinismului, jertfă celor mai necredincioși supuși — pe vremuri — ai Majestății Voastre.

Și până când?

Dacă nu-ți spune trecutul, Majestate, (coroana care au pus-o moșii noștri Habsburgilor) să ne protejezi și să ne resfeți, fie-Ți măcar milă ca de ori și care necăjit și oprește guvernele Măriei Voastre să se facă cu nedreptul stăpâne, cu scopuri meschine, pe averi străine.

Căci e păcat și neomenesc să se ia cu forța, sprijinit pe puterile altuia nu pe ale tale, munca de secol, învăluită în lacrimi și sânge, a unor oameni hotărîți mai bine să moară decât să trăiască lipsiți și despoiați de moștenirea ce le-au lăsat-o părinții.

Majestate! pe afară-s nori și vreme grea... Fă ca să putem fi, când s'ar delanțui furtuna, și noi vrednici de numele moșilor și strămoșilor noștri!

Un nou despărțământ al Astrei.

CONVOCARE.

Insărcinat fiind ca delegat al comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura popoului român” cu organizarea nou înființându-lui despărțământ *Cincul-mare* constător din comunele aparținătoare la acest cerc pretorial: invit prin aceasta pe toți intelectualii și fruntașii din respectivele comune, cari se interesează de înaintarea în cultură a popoului român, la adunarea de constituire a despărțământului *Cincul-mare* ce se va ținea Duminecă în 11 (24) Decembrie a. c. la 11 ore a. m. în sala școlii gr.or. române din Cincul-mare cu următoarea

ORDINE DE ZI

1. Deschiderea adunării. 2. Constituirea biroului. 3. Inscrierea de membri. 4. Alegerea comitetului cercual. 5. Eventuale propuneri. 6. Verificarea procesului verbal și încheierea ședinței.

Agnita, 29 Noembrie (12 Dec.) 1911.

Ioachim Muntean,
protopop gr.-or. delegat al
comit. central.

Scrisori din Iași.

Activitatea Ligei Culturale. — Prelegerile dlui Eug. Lovinescu.

Liga culturală secția Iași condusă de președintele ei, P. S. S. Arhierul Nicodem Băcăoanul fază de activitate. Săptămâna trecută cimitetul li-fază de activitate. Săptămâna trecută cimitetul Ligei Culturale întrunindu-se în ședință plenară, a hotărît următoarele:

Să se amenajeze o sală pentru conferințe și șezători populare în locuința „Casei Românești de Cetire” situată în curtea bisericii Bărboi.

La sfârșitul fiecărei luni, în Aula Universității să se organizeze câte un festival cultural. În programul lui să intre și conferința unui domn profesor universitar. Primul festival s'a și fixat pentru ziua de 14 Decembrie ora 8 jum. seara.

Cancelaria Ligei din str. Săulescu 6, va fi deschisă în fiecare Marți, Joi și Sâmbătă dela 4 la 6 p. m. S'a numit un secretar ajutor în persoana dlui student C. Foca. Conducerea pe viitor a tuturor șezătorilor se dă în grija dlui avocat Al. Cuzin.

Dorim noului comitet al Ligei Culturale cea mai rodnică activitate.

D. Eugen Lovinescu, noul agregat la catedra de limba și literatura rom. de pe lângă facultatea de litere din Iași și-a deschis cursul inaugural Vineri în 25 Noembrie. D-sa a vorbit despre „Importanța criticii din punct de vedere științific și literar”. A asistat un public numeros; mulți studenți, mai puține studente, destui profesori, magistrați și ziaristi.

Conferința dlui Lovinescu pentru cea mai mare parte din public n'a fost o noutate; d-sa n'a făcut decât să recetească, vădit emoționat, articolele de polemică literară publicate în „Convorbiri literare”. Ne-a cetit și din volumele d-sale; era să ne cetească și din teza de doctorat.

Povestea picioarelor și a pântecului fără cap — cât de simbolică expresie! — o cunoaștem mai de mult. Ura dlui Lovinescu îndreptată în contra vechililor bețivi și leneși, a arendașilor spătorii, a cumetrelor neparfumate și a țărănilor revoluționari, o pricepem. Ea intră în credința superfine a unor concepțiuni literare cu totul nouă.

Dl Lovinescu vrea cu ardoarea omului superior, artă intelectualizată, fără contururi grosiere, fără expresii comune, fără motive banale, omenești, o artă „cu pantece și cap”. Și vrea totuși — de sigur fiindcă e în Iași — o artă națională care să pornească din... nevoi și aspirațiuni naționale, cari să pecethiască în universitatea credințelor literare cea din firea noastră specific românească... și nu vrea iarăși proprietari și arendași abuzivi, țărani leneși și bețivi, lelițe fără corset și frou-frou-uri la poale... și nu vrea iarăși să demarheze lămurit existența unei literaturi românești, specific românești...

Dl Duliu Zamfirescu e cel mai mândru reprezentant al noului curent revizionist, d-sa abstractivul academician. Dl Sadoveanu... să ne mai lase în pace... miroase a acru și a iuft de ciubote.

Dl Nicolae Iorga — cine-i și piticul ăsta! — ...nici nu există pentru istoria noastră literară!! Volumașele sale, modestele sale volumașe, asupra Istoriei literaturii românești din secolii al 18 și al 19-lea nu poartă pecetea unor studii serioase științifice!

D-sa singur va inaugura aici în Iași un curs mai științific (!!) asupra istoriei literaturii românești... un curs... bibliografic. Va vorbi întâi despre Mihai Kogălniceanu și Gheorghe Asachi; și știți pentru ce... pentru că îi are gata studiul. Eminescu... am dat prea mult lui Eminescu!

În sfârșit ce să mai lungim vorba. Dl Lovinescu ne-a dovedit pentru ultima oară că atât în

NEUMANN M.

CROITOR PENTRU DOMNI.

Furnisorul curții ces. regale și cameriale.

Magazin de haine pentru bărbați, copii și fetițe

ARAD

Despărțământ separat pentru comande după măsură.

domeniul literaturii cât și în domeniul mijloacelor de a ajunge profesor universitar, nu mai eală pe... nisip! d-sa pășeste victorios... pe cea mai albă marmoră de Carrara.

Corneliu Carp.

Chestiunea școlară în comit. Hunedoarei.

(Urmare).

La școlile de stat dezvoltarea e moderată, pe când la școlile comunale putem zice că e repede, pentru că dacă mai adaug la cele 23 școli comunale nouă pe cele 24 școli comunale gata dar încă nedeschise, azi sunt de fapt 47 școli comunale nouă în comitat, cari în decursul anului își încep activitatea. Luând aceasta în considerare rezultatul final s'ar putea satorni astfel, că în comitat sunt 268 școli elementare cu 400 puteri didactice, adică cu 71 școli și 74 puteri didactice mai puține ca acum 5 ani. Dacă luăm însă în considerare că în decurs de 5 ani s'au sistat 134 școli gr.-or. și în locul acestora s'au ridicat într'un așa scrupulos timp 21 de școli și 47 comunale laolaltă 68 școli nouă, așa că numai 66 comune din acestea au rămas fără școală și e de sperat că în viitorii 5 ani și aceste 66 comune v'or dispune de școală corăspunzătoare legilor. Așadar în decurs de 5 ani în a 6-a parte din comune s'a aranjat afacerea școlară. Jumătate din comune sunt regulate din vina împrejurărilor vitrege. Dacă și pe mai departe vom înainta cu astfel de pași, în decurs de 15 ani, fără vre-o deosebită acțiune, chestiunea învățământului popular e deplin regulată în comitatul Hunedoarei. Inșă sunt îngrijorată la tot cazul că dezvoltarea mai departe tocmai din pricina decăderii materiale crescânde a comunelor va fi împiedecată, așa că dacă nu se va angaja statul la regularea lor o generație va trece până se va putea aranja chestia învățământului popular. Pe terenul înființării grădinițelor de copii, se poate observa o dezvoltare frumoasă în cei 5 ani din urmă. Înainte de 5 ani am primit:

	In 1906.	In 1911.
Grădini de copii de stat	8	14
Grădini de copii comunale	1	1
De ale societății Emke	1	1
De ale societăților	2	2
Grădini de copii luterane	1	1
Asile stabile	4	6
Total	17	25

Numărul acestor școli de stat aproape s'a dublat în ultimii 5 ani, ceea ce dovedește dezvoltare considerabilă. Sporul aici este de 8 școli sau adică aceste școli s'au sporit cu o treime în ultimii 5 ani.

Cu bucurie și cu mare satisfacție sufletească am constatat în categoria de mijloc a învățământului popular, la înființarea școlilor civile, deși prin mari eforturi, rezultate atât de splendide în atât întrec ori ce închipuire. În decursul celor 5 ani am organizat școala de stat civilă de băieți din Brad, școala civilă de fete privată din Brad, școala civilă comună din Hunedoara și școala civilă de fete și băieți comună din Hațeg. Sta-tutul lor în cei 5 ani e următoarea:

	In 1906	In 1911
Școli civile de stat	2	3
Școli civile comunale	0	3
Școală civilă confesională	1	1
Școală civilă privată	1	1
Total	4	8

Prin urmare numărul școlilor civile s'au dublat respective s'a urcat cu 100%. Ce rol în-jucă joacă aceste școli civile din punct de vedere național maghiar, cultural și economic, a-asta ar putea-o spune mai bine acele orașe și comune în cari s'au înființat școlile din chestiunea Bradul și Hațegul au căpătat prim școlile

lor civile un colorit aproape ungurese mai ales în Brad ea contrabalansează esențial gimnaziul inferior gr.-or. român de acolo, care nici nu poate și nici nu vrea să se acomodeze ideii de stat național maghiar.

Nu va fi fără interes dacă voi spune în câteva cuvinte împrejurările în cari s'au înființat aceste școli. Organizarea școlii civile de băieți din Brad s'a făcut încă înainte de anii 90, încă sub guvernul lui Csáky. Dar după căderea lui Csáky afacerea a dispărut dela ordinea zilei. Îndată în 1906 am început acțiunea de organizare. Chestiunea a ajuns să se decidă în August 1907. Planul meu era ca și dela comună să cer ceva ajutor pentru scopul acesta însemnat. Am convocat deci reprezentanța comună, la a cărei ședință din 17 August și eu am luat parte. Într'un lung discurs le-am desfășurat scopul și folosul școlii, dar majoritatea membrilor reprezentanței de naționalitate români nici n'au voit să audă de o astfel de școală. Între contrarii planului s'au distins mai ales preoții gr.-or., profesorii și învățătorii din Brad. Protopopul din loc strîmtorat fiind a fost aplicat spre jertfe materiale, dacă și statul va ridica în Brad ceva școală economică, — nici el însuși nu știa. Naționalistii tulburați, cari își temeau existența gimnaziului lor inferior n'au respins numai propunerea mea ci și prim-ordinatorului lor.

De sine se înțelege că oratorii români toți au vorbit românește deși eu le eram de fapt oaspe, și dintre ei aproape toți știau ungurește. Multe excepționări și codituri ale lor, m'au scos din sărite, pe de altă parte și scopul sfânt mă îmbărbăta la luptă și când apoi au adus concluzul negativ, le-am declarat foarte hotărât și serios că și dacă nu dă comuna nici un ajutor totuș, fără învoirea reprezentanței, fac școală civilă în Brad. După aceasta, agitați, dar cu toate acestea în dispoziție de însufletire dimpreună cu membrii maghiari ai reprezentanței comunale ne-am retras în altă sală și acolo ne-am constituit în conferență în care am rugat pe participanți ca de acum să ne apucăm serios de ducerea la îndeplinire a planului care nu mai suferă nici o amânare. Acum într'adevăr m'am înduișat. Am fost martorul unor scene înălțătoare demne de epoca lui Széchenyi. Ungurii prezenți așa zicând peste puterile lor materiale au oferit sacrificii pe altarul patriei. Pe lista de subscripție pornită în vre-o câteva clipe, s'au însemnat 5000 de coroane, merrite să se cumpere teren pentru noua școală civilă de băieți care avea să se înființeze. Mai mult m'a impresionat scena aceea, când un biet scriitor comună, al cărui salar anual nu poate fi mai mare de 800—1000 cor. a subscris 50 cor. De sigur, suma aceasta e mai mare decât donația lui Széchenyi! M'au impresionat adânc acele câteva clipe de însufletire, pe cari le-am trăit între brații maghiari din Brad. Sub influența acestor scene am stat și atunci când i-am comunicat ministrului Apponyi cele întâmplate în Brad și când i-am arătat necesitatea înființării școlii civile. Emoționat a exclamat atunci însuși ministrul: „Între astfel de împrejurări, fac școala și fără buget votat!” Și a și făcut-o.

În Septembrie 1908 s'a deschis școala și azi funcționează trei clase. Se învață și limba latină, pe care o propune un profesor secundar specialist în materie. De activitatea școlii leg mari speranțe și cred că nu mă voi înșela în așteptările mele. Tot de atunci funcționează în Brad în mod binecuvântat și școala civilă de fete privată pe care am întemeiat-o eu.

S'a terminat și organizarea școlii civile comunale de băieți din Hațeg și a școlii civile comunale de fete din Hunedoara. Într'amândouă locurile mi-a reușit să câștig reprezentanța orașului, ca să aducă și ceva jertfe în folosul școlii. Au fost mulți cari s'au îndoit, dar viitorul mie mi-a dat dreptate. La propunerea mea s'a trimis o delegație la minister în chestia școlii din Hațeg. Ministerul s'a învoit la realizarea școlii și a acordat un ajutor mare de stat pentru susținerea ei. Școala din Hațeg am completat-o și eu școală

civilă de fete și amândouă să devină frumoase, și actualul ministru Zichy a promis, că va contribui cu un ajutor de stat mai mare la aranjarea corăspunzătoare a școlii.

Teologii din Blaj *).

În numărul din 13 Decembrie c. al „Tribunei” la rubrica informațiilor a apărut o notiță mai lungă cu titlul de mai sus. E vorba de puținul sprijin moral și material ce l'a dat publicul din Blaj frumozelor prestații artistice dela concertul teologilor, ținut în zilele ultime. Cum s'a manifestat „un aristocratic dispreț” față de nobila lor năzuință, cum abia 2—3 familii blăjene au ținut să-și facă datoria etc.

„Tribuna”, firește, însoțește această știre cu un lung comentariu, spune adică motivul acestui „dispreț suveran neîngăduit” care ar fi „concepția greșită, medievală, despre creșterea preoției noastre, care este la Blaj. Amâsurat acestei „concepții greșite” teologul nu poate și nu e iertat să aibă nici o legătură cu cele lăunesti, e silit să trăiască o viață de ascet, etc.

E regretabil într'u adevăr puținul interes manifestat față de concertul teologilor. Și ce privește publicul din Blaj, știe Dumnezeu, dar eu cred că numai „aristocraticul dispreț” e la mijloc, pentru că după cât știu eu, nu e adevărat că eu privire la creșterea teologilor ar fi concepția celor mai mari atât de medievală, cum crede „Tribuna.”

Să vedem numai! Cine a oprit pe teologi să aibă ceva legături cu cele lăunesti? Cine a oprit pe teologi să comunice cu familiile din Blaj? Eu știu că superiorii seminarului cu cel mai larg liberalism permit unui teolog, ori când în timpul liber — să cerceteze familiile din Blaj. Eu știu că nici-când superiorii n'au oprit corespondența între teologi și fete, nici s'au scandalizat vreodată când au văzut vre-un teolog în societăți cinstite. Că partea cea mai mare a teologilor nu profită de acest larg liberalism al superiorilor, e adevărat — și cauzele se explică ușor: sunt dureroasele experiențe făcute pe acest teren din partea multora, din timpuri mai vechi și mai nouă. E aristocraticul dispreț ce l'au întâmpinat de multe ori și care i-a făcut pe cei mai mulți să tragă consecințele, cari s'au resimțit și după aceea și se resimțesc și acum.

Da, e oprit teologilor să meargă la crâșmă până sunt în Blaj, asta e ușor de înțeles. E oprit să meargă din Seminar fără știrca superiorilor, pentru că, va concede ori-cine, ori-ce eventuale excese în privința aceasta se ascriu întreg corpului teologilor și în urma urmelor cad sub răspunderea superiorilor. E însă totuș ceva la mijloc. E neparticiparea teologilor la petrecerile dansante ce se aranjază în Blaj, care da, contribuie foarte mult la lipsa de viață socială între teologi și societatea din Blaj. Asta din cauza că la astfel de conveniri se leagă cunoștințele — astfel de conveniri sunt acomodate să rumpă părțile despărțitor de până acum și să nimicească acel „aristocratic dispreț”, firește, e vorba numai de oameni cuminți, pentru că cei nebuni, vor continua și pe mai departe cu „aristocraticul dispreț”. Cine nu-și aduce aminte, mă rog, de balul eladenstin, aranjat de câțiva nemeși iresponsabili din Sătmăr și de pe Murăș la serbările din Blaj de astăvară? Cum un grup de teologi, neîncăpând în sala dela balul „Asociațiunii” — și crezând că balul clandestin e sucursală a balului Asociațiunii — neîmpiedecați de nimeni au intrat în sală, pentru ca să fie provocați brusc să iese afară de un „fruntaș” iresponsabil dela Șomcuta!

*) Publicăm acest articol al părintelui S. Popa, deși tratează unele amănunte, cari nu vor interesa pe întreg publicul nostru cetitor. Chestia creșterii teologilor noștri, atât din Blaj, cât și din alte părți, este însă de o deosebită importanță, asupra căreia vom reveni mai pe larg.

MAJKOVITS E.

Atelier de fotografii artistice,
— — de primul rang. — —

ORADEA-MARE, Palatul Sas.

Fotografii și portrete, reproducții după
fotografiile vechi și noi în mărime naturală
expunerii de obiective speciale pentru interiorul
catolic, și lucrări în aquarel și olei artistice executate
Atelierul se află exclusiv numai în Palatul Sas

Astfel de nebuni, vor arăta și pe mai departe „aristocraticul dispreț” față de tot ce miroase a țămăie, pentru ca pe de altă parte să se căciulească înaintea preoților pentru lăfărie de clienți. Mulțămirea Domnului, sunt însă în societatea noastră și elemente sănătoase și sunt, da sunt și în societatea din Blaj.

Și acum să revenim la concertul teologilor! Imi aduc aminte de concertul aranjat pe vremea prezidenției mele, cu concursul damelor din Blaj. Mulțămirea unei reclame nemaipomenite — și a vestii lăfărite cam pe ascuns, că după concert foarte probabil să urmeze petrecere cu dans, la acel concert a participat un public imens, din Blaj și din provincie, până la cele mai îndepărtate locuri. Se înțelege, publicul s'a dus la ale sale fără pic de Ardeleană, pentru că n'a succes teologilor să aranjeze și dans. Bine înțeles superiorii, și-au avut motivele lor: scandalul întâmplat acum câteva decenii la un bal de al teologilor și frica de repetiție a aceluși scandal.

E întrebare însă: de ce să nu fie iertat a aranja un bal al teologilor sub inspirația cea mai severă a superiorilor? Cum s'ar putea accelera ajungerea scopurilor pentru cari se fac concertele teologilor — dacă aceste concerte ar fi urmate de dans! Oare oaspeții din provincie, cari își duc fetele la concertul teologilor, nu de aceea cheltuiesc, ca să dea ocazia fetitelor lor să facă cunoștință cu teologi? Oare nu ar crește enorm numărul oaspeților, dacă s'ar da din nou viață balului teologilor?

E adevărat că au teologii destulă vreme să ia parte la petreceri cu joc — în timpul vacanțelor. Dar — oare se poate asemăna rutina socială — ce și-o însușește un teolog la petrecerile de pe sate, cu aceea ce și-o poate însuși într'un centru cultural ca Blajul? Unde se poate da ocazie teologului să facă cunoștință cu societatea românească de pretutindeni? De bună seamă nu la petrecerile de pe sate, ci la petrecerile aranjate în centru, unde ea și acum câteva decenii (când duceau fetele la bal în ciubăr) s'ar aduna floarea societății românești de pretutindeni.

Deci prima condiție pentru schimbarea împrejurărilor e — reintroducerea balului teologilor. — Atunci desigur, nu s'ar mai auzi astfel de tânguiri, teologii din Blaj ar recâștiga rolul pierdut în viața socială a Blajului și la toată întâmplarea aceasta ar fi spre binele — și al teologilor și al societății din Blaj.

O libertate absolută, așa cum e la studenții altor facultăți, nu cred să o dorească cineva, pentru că atunci multe păcate ale altora s'ar pune în spatele teologilor și — a clerului peste tot. O libertate adevărată însă, care să țină seamă de calitatea de viitori servitori ai altarului și în aceeași vreme de viitori membri ai societății românești — a teologilor, aceasta e, ce trebuie să dorească toți, cari înțeleg situația și — cari — doresc din inimă, nu numai dela gură, îndreptarea înspre bine a lucrurilor.

Septimiu Popa.

Confederațiunea balcanică.

— Un proiect de statut. —

Unul dintre protagoniștii cei mai însuflețiți ai confederației balcanice, d. Djelal Noury, directorul ziarului „Le Jeune-Turc” a elaborat un prea interesant proiect de statut al unei eventuale alianțe între statele din Balcani. Azi, când ideea confederației balcanice se menține la suprafață în Balcani și e discutată cu multă predilecție mai cu seamă în Belgrad, Sofia și Cetinje, credem să facem un plăcut serviciu cetitorilor noștri publicând la vale acest proiect de statut contemplat de cercurile tinerilor turci, căci vor putea, împreună cu noi, să-și câștige o orientare mai sigură asupra stărilor sufletești ce încep să se generalizeze în peninsula.

Proiectul de statut prezintă cu atât mai mult interes pentru noi, cu cât admitând chiar și numai o parțială realizare a lui, e de natură să înrăurească mult viitorul politicii mari a neamului nostru.

Iată punctele proiectului elaborat de d. Djelal Noury:

Art. 1. — Statele suverane al căror nume figurează în articolul următor s'au asociat într'o confederație politică, dar nu juridică, în scopul de-și păstra mai bine independența, autonomia, folosința și întrebuințarea suveranității lor, atât înlăuntrul cât și în afară, cu excepția restricțiilor inerente ideii acestei confederații.

Fiecare membru al Confederației păstrează, în chip firesc, față de celelalte state, confederate sau nu, drepturile și datoriile sale internaționale.

Art. 2. — Face parte din Confederația orientală statele următoare: 1) Imperiul otoman cu Egiptul și Creta; 2) regatul României; 3) regatul Bulgariei; 4) regatul Greciei; 5) regatul Serbiei; 6) regatul Muntenegrului.

Art. 3. — Confederația are: 1) o putere legislativă; 2) o putere executivă; 3) o putere arbitrală sau judiciară.

Art. 4. — Puterea legislativă se exercită de Dieta Confederației. Toate statele au inițiativa propunerilor. Chestia voturilor va fi rezolvată printr'o înțelegere specială.

Această dietă se compune din plenipotențiarilor ai celor șase membri ai Confederației. Acești plenipotențiarilor vor fi în număr de... după cifra populațiilor respective ale fiecărui stat.

Sediul dietei este la Constantinopol.

Statutele organice ale dietei, precum și regulamentul său intern, vor fi elaborate, de comun acord, de autoritățile diplomatice ale statelor confederale.

Art. 5. — Puterea executivă se exercită de un comitet executiv cu sediul tot la Constantinopol și compus din doi delegați ai fiecărui stat.

Art. 6. — Puterea judiciară se exercită de o Curte arbitrară specială.

Regulamentul acestei Curți, precum și procedura pe care o va aplica, vor fi elaborate, de comun acord, de autoritățile diplomatice ale țărilor confederate.

Art. 7. — Se poate face apel împotriva deciziunilor acestui tribunal la Curtea dela Haga.

Art. 8. — Deciziunile definitive ale Curții arbitrară vor fi executorii. În cazul de nesupunere a unui stat la deciziunile Curților, celelalte țări confederate se vor uni pentru a face să se execute, prin toate mijloacele lor, această deciziune.

Un război declarat, în aceste condițiuni, de universitatea forțelor combinate ale Confederației membrului rebel, este licit și obligatoriu.

Art. 9. — Orice insubordonare din partea unui stat confederat la deciziunile valabile luate de dietă sau orice altă contravenție la stipulațiunile acestui pact vor fi pedepsite de Confederație și acesta prin organul celorlalți membri coalizați.

Art. 10. — Confederația nu e sub hegemonia nici unuia din membrii săi. Toți confederații sunt egali.

Confederația n'are președinte.

Art. 11. — Confederația nu e sub protectoratul sau influența nici unei Puteri.

Art. 12. — Confederația poate să încheie înțelegeri și alianțe strict defensive cu celelalte Puteri.

Art. 13. — Dieta confederației poate să delege un ambasador extraordinar pe lângă Puteri străine în scopul de-a încheia una sau mai multe afaceri determinate.

Art. 14. — Membrii Confederației sunt aliați contra eventualității războiului. Ori-ce deciziune privitoare la războiu și la pace nu poate fi luată decât de dietă.

Toți membrii Confederației sunt dușmani unei Puteri, care ar ataca pe vreunul dintr'înși.

Confederația își interzice orice declarație de război ofensiv.

Membrii Confederației n'au nici un scop asupra teritoriului altor țări sau teritoriului nici unuia din membri.

Art. 15. — Fiecare membru al Confederației se obligă să nu renunțe la regimul său reprezentativ și parlamentar.

Membrii se obligă de asemenea să nu deroge, în statele lor, la regula de egalitate perfectă între cetățenii lor, atât din punct de vedere al dreptului civil, cât și al dreptului civic și politic.

Art. 16. — Va avea loc o uniune vamală între statele confederate (după Zollverein-ul din 1834).

Art. 17. — Diversele state confederate va gagează să facă, pentru moment, o reducere de 30 la sută în bugetele lor respective de război.

Se vor lua hotărâri în fiecare an de către dietă în privința sporirii sau scăderii înarmărilor.

Art. 18. — O convenție generală de comerț va lega diversele state confederate.

Art. 19. — Domeniul Confederației va forma o uniune din punct de vedere al căilor ferate, al poștelor, telegrafelor, telefoanelor, sistemului monetar, al legislațiilor maritime și comerciale, al proprietății artistice, literare și industriale.

Art. 20. — Autoritățile diplomatice ale statelor confederate vor combina eforturile lor, pentru a încheia cu toate celelalte state tratate de alianță.

Art. 21. — Toate hotărârile luate de dietă vor fi ratificate până în cincisprezece zile după ședința respectivă ai statelor confederate și vor fi executorii cincisprezece zile după publicarea lor oficială.

Art. 22. — Capitulațiunile și celelalte servititudini cari derogă dela dreptul internațional european sunt abolite în domeniul Confederației.

Acest proiect e însoțit de note explicative. Remarcăm că României proiectul îi atribuie locul de onoare, îndată după Turcia.

Dr. Gheorghe Crăciun,

fost extern la spitalele din Paris, consultă pentru boalele urinare-sifilitice.

Injecții cu preparatul »Ehrlich 606«

Temesvár Erzsébetváros,

Bégabalsor 5.

Heves és Dornhelm,

confețiune de dame, lingerie și articole de modă.

Timișoara—Temesvár,

in oraș, aproape de palatul „Lloyd“.

In atelierul nostru se pregătesc cele mai fine și moderne haine englezești.

Specialitatea prăvăliei noastre o formează trusourile. — Prețuri ieftine.

INFORMAȚII.

ARAD, 16 Decembrie n. 1911.

Aurel G. Popovici.

În arareori întâlnești în societate câte o femeie frumoasă, bine îmbrăcată, cu multe inele pe degete, cu bijuterii scumpe. O vezi învărtindu-se peste tot locul. Lamea îi sărută mâna, îi face complimente, îi dă toată considerația, o măgulește, o preamărește.

— Ce femeie distinsă, îți zici văzând-o, trebuie că e cultă, e de spirit, are calități sufletești superioare. Și nu te mai saturi admirindu-o. Ba, în închipuirea ei generoasă, o încarci cu tot felul de însușiri supraomenești.

Ce se întâmplă, însă? Se întâmplă că odată, cine știe cum, o întâlnești pe ilustra doamnă în piață; cum că zarzavat dela chivuțe. Chivuțele, ca toate chivuțele, sunt gureșe, nu lasă din preț și mai sunt și obrazate. O insultă pe ilustra doamnă.

Tablou!!
Ilustra doamnă se înroșește, se face foc, își umflă gura și țipă și strigă și sibiră de adună toată piața în jurul ei. Ilustra, spirituala și culta doamnă, scoate vorbe urite de pe buzele ei... adorabile, cheamă polițistul, își dă poalele peste cap și... leșină în brațele vreunui spectator.

La început te minunezi, pe urmă ai îndoieli, dar îți trebuie multă bătaie de cap ca să pornești dela loc cu pricina zimbând dumirit. Faci cercetări minuțioase, te informezi și... ce afli? Afli că ilustra, spirituala și culta ta doamnă, nu e nici spirituală, nici cultă și cu atât mai puțin ilustrată. E o biată servitoare mărită cu om bogat, care o îmbracă și-i dă numele lui.

Te-au înșelat inelele și brațarele ei, te-a înșelat lumea cu considerația ei falsă.

Cam în aceeași situație se află d. A. C. Popovici față de publicul nostru românesc. După ce d-sa, în colaborare cu mai mulți tineri români, a redactat „Replia” și a trecut fericit peste graniță, a lăsat în urma lui o atmosferă extrem de binevoitoare pentru el. Toată lumea îl preamărea, îi aducea elogii exagerate și îl învăluia cu considerație extraordinară. Cine ar fi îndrăsnit să îl lumurească ce se ascunde după acest ilustru nume: A. C. Popovici? Nimeni. Cine ar fi îndrăsnit să nu se pache în fața autorului cărții cu „Grossösterreish”? O carte nu tocmai originală, dar plină de un car de citații, care îi dădeau o apraență distinsă.

Întâmplă că a intervenit însă reîntrirea dlui Popovici în publicistică, au intervenit discuțiile cu d. Constantin Stere și noi am avut o... decepție. Era vorba de democrație și naționalism. D. Stere discuta calm, serios și pe sus de toate științificește, ca un savant și gânditor disciplinat ce este, d. Popovici țipa, se da peste cap și se arunca cu o furie inexplicabilă, manifestată prin răstălmăcirii și invective, prin o ingrozitoare oaste de somne de exclamație și de întrebare, etc. etc., asupra lui Stere, care desgustat a trebuit să curme orice discuție.

Cu toate aceste decepția lumii românești nu era deloc mare cu acest prilej, deoarece era și pe partea dlui Popovici o parte de adevăr.

Întâmplă că au venit însă și discuțiile noastre din anul acesta. În aceste discuții d. Popovici și-a distrus el însăși întreaga aureolă cu care l-a împodobit lumea dela noi. S'a dat de gol și s'a jertfit pe altarul propriei lui incapacități.

Cine nu și aduce aminte de nevrigoasele d-sale invective, injurii și calomnii la adresa dlui Il. Chendi? Cine nu și aduce aminte de ieșirile d-sale nebune împotriva ziarului nostru? Și ce să mai zicem de noile sale debandade din numerele mai nouă ale organului autorizat?! Ce să mai zicem despre un om pretins cult și cu capul limpede, care în numărul de astăzi al „Românului” scrie despre „Tribuna” ca despre „o față pierdută”, „o mesalină”, care „și-a alcătuit un stafaj de literari generosi, poeți și prozatori, ca să și mai refacă acel virginitatea”? Ce să zicem? — Nimic. D. Popovici

ni-s'a prezentat și ni-se prezintă și acum intocmai ca ilustra doamnă despre care pomeneam. O discuție cu un astfel de om, care pe lângă mâinile lui extrem de semnificative mai e și un pornograf, este un desăvârșire imposibilă și absolut de neiertat pentru higiena opiniei noastre publice.

Il lăsăm, deci, să și debiteze mai departe cât va voi întortochierile lui stilistice, căci noi nu voim să ducem, cu descifrarea și comentarea lor, la Mărcuța, întreg publicul nostru cetitor.

Dacă am scris aceste rânduri, am făcut-o ca să lămurim cetitorii noștri asupra unui des și trist fenomen social dela noi. Unii se vor înduioșa disecându-l mai adânc, cei mai mulți vor judeca însă rece, căutând să și imbogățească mintea cu o nouă experiență instructivă în domeniul acesta.

— **Se caută iscălituri...** Dela un tânăr universitar român primim următoarele rânduri:

„In sânul tinereții universitare române din Cluj, Pesta și Viena se caută iscălituri pe o adresă îndreptată împotriva iubitului nostru îndrumător Octavian Goga — și pentru dl Dr. Vasile Lucaciu.

Inercările aceste, sunt convins, vor fi tot atât de zadnice în viitor, cum au fost și până acum. Tinerețea română nu poate să voteze asupra unei polemici și, înainte de toate nu poate să-l desaprobe pe dl Octavian Goga când își exercită dreptul de legitimă apărare.

Inercarea aceasta de-a aduna iscălituri împotriva celui mai curat reprezentant al generației noastre tinere — înseamnă a nu cunoaște sentimentele de cari este inspirată — și trebuie să fie inspirată — tinerețea universitară română și este de-adreptul o insultă la adresa acestei tinereții...”

Noi n'avem nimic de adăugat.

Episcopul Caransebeșului la episcopul Hossu. Din Budapesta ni-se scrie: Starea sănătății Il. Sale Dr. Vasile Hossu, care petrece în sanatoriu din „Városmajor”, este mulțumitoare.

Eri, P. Sf. Sa Dr. Miron E. Cristea, episcopul gr. ort. al Caransebeșului, i-a făcut o vizită, felicitându-l la noua numire și dorindu-i grabnică însănătoșire.

Il. Sa Dr. V. Hossu a fost vizitat și de episcopii rom. cat. Csernoch dela Kalocsa și Balás dela Rozsnyó. Ministrul de culte contele Zichy în repetite rânduri a cerut informații despre starea sănătății distinsului prelat.

— **Scăderea populației evreiești în România.** Articolul publicat de distinsul profesor român dela universitatea din Iași, dl A. C. Cuza, — în numărul 264 al „Tribunei” a fost viu comentat în cercurile românești.

Expunerile clare și argumentația logică a distinsului economist politic au făcut impresie adâncă asupra tuturor celor cari au citit articolul.

— **Drept adaos la: „De vorbă cu d. Vaida”.** Informația „Vernesciadă” (?) din Nr.-ul 260 al „Românului”, desigur, a fost dictată la telefon de d. Vaida. Nebalanțul deputat mă rugase întâia oară la Brașov, așa în treacăt, să nu scriu nimic contra „Românului”. Văzând însă că am scris — l-a apucat un fel de spaimă care ia pe om cu cald cu rece, și dând cu ochii de mine în București, în dreptul cafeului Bulevard, umilit s'a ținut după mine vre-o jumătate de ceas încercând toate mijloacele duioase și plângătoare, ca să mă facă, pentru a doua oară, să renunț de a mai scrie la „Tribuna”. Aceste rugă naive și lipsite de demnitate m'au lăsat mult mai rece decât un discurs al d-sale și mult mai rece decât iubirea d-sale pentru neam. Și când a spus: „ți oferim”... l-am oprit cu mâna și i-am zis: dle Vaida sunt grabit. L'am salut pentru ultima oară și am plecat.

Psihologia se înțelege: D. Vaida bănuind căși uza de aceste milogeli ale d-sale, amintindu-le în publicitate, a căutat să le pareze dinainte prin informația în care zice că eu m'ași fi „făstăcit” de mutra d-sale și că mi-ar fi zis: „O canalie mai mult sau mai puțin nu hotărăște”...

Nu, nu! D. Vaida nu mi-a spus așa ceva, pentru că l-ași fi tratat la rîndul meu și eu mai tranșant imediat și atunci ar fi avut de îndurat a treia umilire. — **Al. Vernescu.**

— **Alegere de protopop la Biserica-albă.** Cetim în „Progresul”:

„Alegerea de protopop al tractului Biserica-albă s'a săvârșit Marți, sub conducerea vrednicului protopop Traian Oprea din Verșeț, în ordine exemplară, alegându-se cu 34 voturi profesorul Dr. George Dragomir, (Caransebeș) contra 24 voturi date pentru harnicul preot Ion Murgu din Sasca-montană, iar 13 voturi (ale deputaților adhoc aleși în mod antistatutar) au fost respinse.

Vorbirea avântată a frunzașului nostru adv. Ion Micu Roșiu a făcut ca membrii sinodului prot. electoral să se despartă toți ca frații, cu gândul împăcat, că rezultatul acestei alegeri va fi spre binele bisericii și al neamului.

Condamnarea abuzurilor electorale. La alegerile din vara trecută, în cercul Diosdului (com. Sălagiu), candidatul justhist baronul Kemény a rămas în minoritate față de guvernamentalul Bay Lajos, în interesul căruia administrația a pus în lucrare toate mijloacele de corupție și terorizare. Prevăzând candidatul justhist soarta unei eventuale petiții, s'a mulțumit să denunțe tribunalului din Zălau pe notarul Rob László din Borla și câțiva tovarăși, cari au cumpărat voturile cu suma de 20—600 coroane pe seama candidatului guvernamental.

Dovedindu-se învinuirile aceste ca adevărate, tribunalul din Zălau l-a condamnat pe notarul Rob la 1 lună închisoare și 200 cor. amendă; pe primarul Varga Bálint din Szilágyszser la 1 lună închisoare și 200 cor. amendă; pe cărciumarul Friedmann Eliász din Coșeu la 2 săptămâni închisoare și 100 cor. amendă și pe primarul Mihail Opreș din Boșa-română la 1 săptămână închisoare și 60 cor. amendă.

Alți vre-o 20 alegători au fost condamnați la amenzi de câte 60 coroane, suspendându-se tuturor drepturile politice pe vreme de 3 ani!

— **Atentate contra domnitorilor.** Din Berlin se anunță că cu ocazia unei vânătoare a împăratului Wilhelm în Silepă s'ar fi încercat comiterea unui atentat. S'a găsit anume pe o cale ferată vicinală pe unde trebuia să treacă trenul regal un patron de dinamită. Nenorocirea nu s'a întâmplat, căci împăratul a făcut drumul acesta în automobil. Aflându-se patronul nu s'a dat la început nici o atenție deosebită. Ancheta ce a urmat a constatat însă că dinamita a fost pusă cu scopul unui atentat.

O telegramă din Londra anunță, că în capitala Angliei se susține știrca despre atentatul săvârșit contra regelui George V cu prilejul încoronării din Delhi. Știrca ne fiind confirmată se crede că este o manoperă de bursă.

— **Arhiducele Ferdinand Henric.** Știrca despre abdicarea arhiducei Ferdinand Henric din armată se desminte prin *Neuesten Nachrichten* din München. Adevărul e că Ferdinand Henric e în concediu de patru ani, cu învoirea prealabilă a monarhului. Arhiducele petrece la München pentru studiile de pictură ce le face acolo. Maj. Sa i-a prelungit concediul încă cu un an. Cât

FABRICA DE SPALAT CU ABURI
„KRISTALY”
Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.
Spălare cu aburi.
La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

In atenția celor ce zidesc case!

TEODOR CIOBAN
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARHITECT
ARAD,
Strada Deák Ferencz Nr. 20/a.

Cu onoare încunoștințez onor. public, că în
bransa arhitectonică execut totfelul de
intreprinderi de transformări de zidiri vechi,
repararea de biserici române și școli, precum
și zidirea lor. Cu planuri și bugete servesc
la cerere. — Comande primesc atât din loc cât
și din provincie. Prețurile foarte moderate.

Cu stimă:
Teodor Cioban

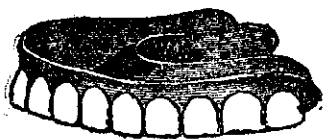
Gine voiește

rachie curată

să se adreseze direct la firma cea
mai mare românească

Greșin & Voda
din Lușoș,

care dispune de căzării mari pro-
prie în Bănat și Ardeal.

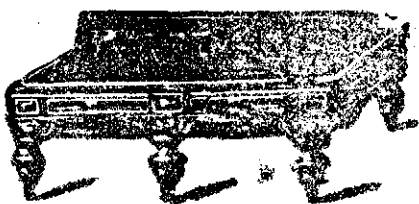
Scoaterea dinților, dinți
artistici, poduri în gură, de
aur, coroane, efepuiește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁCZ 11.

Primul atelier de biliarde din Brașov

MERTH JÁNOS,
Brassó, Csizmadia-utca 8. sz.

Pregătește din material excelent și
uscat totfelul de biliarde, în stilul
cel mai modern, primind pe lângă
prețuri foarte moderate și reparaturi.

MOBILE

pentru dormitoare, sufragerii, locuințe gar-
zon, saloane, otele, cafenele, restaurante și
palate; mobile de aramă și fier, covoare,
perdele, candelabre, plane se trimit oriunde
pe lângă plătire cu bani gata, ori
în condiții favorabile de plată.
Album bogat ilustrat 1 coroană.

La aranjare deplină trimitem
voiajeur pe spesele noastre.

MODERN LAKBERENDEZÉSI VÁLLALAT
Budapest, IV., Gerlóczy-utca 7
(Lângă primăria centrală.)

Morun
pește sărat, în felii.
S O M N

mare în felii, precum și SOMN mic,
ȘTIUCĂ, DEVERICA mare, DE-
VERICA mic, CIORTAN.

Au sosit la 8 Dec. un vagon din săurile
de mai sus, pește sărat pe care am în-
ceput să-l de-fac.

TARANKA
sărat, foarte frumos, per bute ori 100 kg.
à 70 cor. — Trimitem și la parit-
culari fie prin postă fie ca marfă.

PETROVITS și PANTITS
Versecz, (Fő-tér.)

Picăturile de stomac a lui Brády

provăzută cu marca de scutire »S. Maria de Maria-
cell« pe cari poporul le numește »Picături de Ma-
riacell, pentru stomac«, de 30 de ani s'au între-
bunțat cu succes așa, că sunt indispensabili pentru
orice casă. — Picăturile acestea au efect neîntrecut la
irregularități de stomac, contra stomacului stricat, ardere
de stomac, incuiera scaunului, sgreșuri de cap și de

stomac, greață, amețeală, vomare, in-
somnie, colică, anemie, gălbănare, etc.
Se capătă în fiecare farmacie. O sticlă
mare Cor. 160, și la mică 90 fil. 6 sticle
Cor. 540, 3 sticle mari Cor. 480. —
Pentru trimiterea înainte a sumei tri-
mite franco:

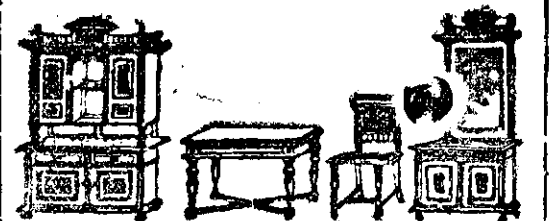
BRÁDY K farmacie la »Regele Ungariei«
în VIENA, I. Fleischmarkt 14.

FIȚI ATENȚI! la marca de scutire, care
reprezintă pe Sta. Maria de Mariacell, la im-
pachetarea roșie și la subscriere, care este
copie chipului de pe lature și să respingeți
orice imitație.

MAGAZIN DE MOBILE

Joan Réthi

templar artistic pentru caștile și mobile, în
Sibiu - N.-szeben, Elisabethg. 20.

Primesc ori-ce lucrări pentru aranjamente de
școale, biserici, magazine, birouri și
locuințe, deasemenea pentru clădiri, lucrări
în cel mai modern stil, pe lângă livrare
promptă prețuri moderate și din material uscat.
Desemne și proiecte fac grabnic și gratuit.

Calendarul Național pe 1912

▼ întocmit de redacția foilor dela Orăștie, e calendarul care duce în casele ▼
— Românilor chipurile cele mai înălțătoare de suflet! El ne arată: ▼

MIHAI VITEAZUL intrând biruintor prin
poarta cetății dela Alba-Iulia, după ce a cucerit
Ardealul și zungând acum el Domn și peste
acest colț de țară românească! — Apoi când, după
asta, a mers de a cucerit și Moldova, ajungând
a fi, pe-o vreme: **Domn al tuturor Români-
nilor!** — Ne arată apoi pe:

TUDOR VLADIMIRESCU, eroul popo-
rului din Muntenia, când a alungat de zbirii po-
porului din București și primește jurământul de
sup. nere al boierilor! Apoi în al doilea chip:
»Prinderea lui Tudor Vladimirescu« de către
mișei Greci și Turci, de-l duc și-l omoară:
Și alte multe chipuri interesante și plăcute.

Apoi bogat material de citit: povești, nuvele,
pozii, glume și povețe bune.

Tare interesantă e acea parte din »Calen-
darul Național«, care ne arată feluritele scrisori
de pe fața pământului!

Văzut-ai vreodată scrisoare grecească? De asta
ai putut vedea mai ușor; dar grecească monu-
mentală și grecească lirikică? De acestea mai greu.

Dar scrisoarea coptică (de pe la Cairo și
Alexandria).

Dar scrisoarea evreiască de rind? apoi evre-
iască zisă »Meruba« și cea zisă »hebraică«, cu
puncte și fără puncte? și în urmă cea »rabi-
nică«? Nu le vei fi văzut.

Dar scrisoare turcească-arabă, ai văzut? E
foarte interesantă, dar grea la scris! De aceea
Turcii care știe scrie, e deosebit printre ceilalți,
ca la noi un popă printre alți oameni fără carte.

Dar scrisoarea »siriacă« văzut-ai? E de tot
fină și încurcătoare. Mai aleasă și ca cea arabă!

Dar scrisoarea din Tibet, ca rășică și sprintenă.

Și-apoi de sigur n'ai văzut scrisoarea »san-
scrită«, a vechilor Indieni, scrisoarea pe care ei
o numesc »scrisoarea zeilor«, căci, zic ei, ar fi
cea mai desăvârșită de pe lume!

Ori văzut-ai scrisoare »de icuri«, în care în
litere nu este nici un fel de linie oabla ori
punct ori cerculețe sau alte cîrnituri, ci numai
icuri în 3 colțuri, așezate în toate formele! Și
tu după așezarea lor să ghicești ce e scris cu ele?

Și mai ales văzut-ai scrisoare de »hierogif«?
E cea mai gra scrisoare de pe lume! Cum
alfabetul nostru are 28-30 litere ca semne de
scris, scrisoarea de hierogife are vre-o 2000 de
semne sau »litere«, pe cari trebuie să le știi de
vrei să poți citi cu scrisoarea asta!

Toate aceste 15 feluri de scrisori le aflați,
tipărite aievea, în »Calendarul Național« de pe
1912. Pe 8 pagini sunt înșirate aceste scrisori,
din fiecare 4-5 șre, iar din ciudatele hierogife
să dau două fețe întregi!

Prețul unui calendar 40 fileri.

Ce-or ce cumpără mai multe, li să dau mai
ieftine, anume: **Pe bani gata**, d-la 15 în sus
(când li-se trimite în pachete pe postă) li-se soco-
tește calendarul în **numai 11 cr.** (22 fil.), având
însă a-și plăti ei și posta la scoaterea pachetului.

Cei ce le cer pe așteptare, avânt a plăti pre-
țul lor dură vînzare, îl plătesc cu 13 cr. (26 fil.)
exemplarul și își plătesc și posta. Mai bine e:
a trimite banii înainte.

Cei ce cer mai puțin ca 12 exemplare, le
plătesc cu câte 14 cr. (28 fil.), căci la aceștia noi
plătim și posta (câte 5 fil. de fiecare Calendar),
fiindcă merg sub legătură deschisă, nu ca pa-
chet de postă închis și în forma asta posta nu
primește pachete neplătite.

Trimiteți cereri și bani la

Administrația „Libertatea“ în Orăștie (Szászváros).

Să afliă și la »Librăria Tribunei« în Arad.

Cel mai convenabil
cadou de Crăciun
este mașina de cusut

care se poate cumpăra la prăvălia
Singer Co
societate pe acții.

Arad, József Főherceg-ut 9. sz.
(Vis-à-vis de biserica luterană).

La cerere se dă gratuit prospectele de lipsă.

Birou de informații!!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincă, m'am hotărât să deschid în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Orice informație relativ la petițiile înaintate la ministere și la alte foruri, orice informații comerciale și în general în orice caz dau în restimp de 2—3 zile, ori-și-cui rezolvând toate chestiile în modul cel mai cinstit. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Fac totfelul de mijlociri comerciale și comande. Prețuri moderate, serviciu prompt, informații detaliate. La aviz aștept la gară.

L. OLARIU, Budapest, Lajos-u. 141. III/19.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public călător, că am deschis în Seghedin (Szeged) hotelul

Grand Hotel Royal

Stau la dispoziția publicului 80 de camere confortate cu încălzire centrală și apaduct.

La gară și dela gară circulă automobilul.

Pentru comportajul publicului pasager, este în hotel instalație proprie de spălat cu aburi. — Prețuri ieftine.

Cu stima:

Dávid Sándor,

proprietarul restaurantului dela gară și proprietarul „Grand Hotel-ului Royal”.

Telefon 982.

Balog Sándor,

carnățarie și depozit de șuncă de Praga.

Budapest, VII., Rottenbiller-utca 66.

Recomandă:

Șuncă de Praga,

calitatea cea mai bună, fără os, care e cea mai preferabilă comercianților, — putându-se tăia excelent.

Recomandă diferite soiuri de cernățării cu prețuri ieftine — Catalog trimite gratuit.

O singură încercare vă poate convinge,
că pentru pregătirea
supei de carne

tabletele **MAGGI**

sunt cele mai bune și ieftine!

cu 5 fil. bucata.

Tableta vine dizolvată în 1/4 litru de apă fierbinte și dă un taler de supă de carne. — Se poate folosi și la supele de aluat, la îmbunătățirea gustului la supele false, pentru lungirea fierturei, la îmbunătățirea sosului și lângă friptură etc.

Sunt veritabile numai cele prevăzute cu numele „MAGGI” și marca „stea”.

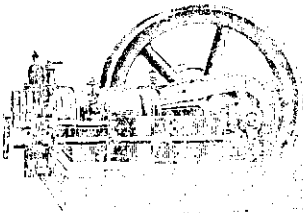
MOTOARE

ȘI LOGOMOBILE
cu gaz, olei și benzin.

Liferare promptă

Condiții convenabile de piață!

Garanță pe timp îndelungat!

Fabrica de motoare din Drezda
societate pe acții.

Cea mai mare și mai veche fabrică de motoare din Germania.

AGENTURA GENERALĂ PENTRU UNGARIA:
GELLÉRT IGNÁCZ és TÁRSA
BUDAPEST, V., KOHÁRY-UTCA 4
(Alkotmány-utca sarok).

Gafea și Tea

Extras din Catalogul lui Kotányi János:

Cafea brută:

Jamaica 1/2 Chlgr.	Cor. 150
Portorico 1/2	> 170
Cuba 1/2	> 170
lava aur	> 170

Cafea prăjită:

(In prăjitoria electrică proprie).

Calitate bună 1/2 Chlgr.	Cor. 170
Calitate fină 1/2	> 2—
Mixtură foarte fină (Cuba, Aur, Menado, Mocca) 1/2 Chlgr.	> 240

Tea:

Rămășițe de tea 1/2 Chlgr.	Cor. 250
Tea de Congo 1/2	> 3—
Mixtură pentru familie 1/2 Chlgr.	> 5—
Tea imperială foarte fină 1/2	> 6—
Tea Ceylon foarte aromatică 1/2	> 7—
Mixtură excelentă de prăjitori pentru tea 1/2 Chlgr.	> —75

Rum:

1 litru rum pentru tea de familie	Cor. 170
1 litru rum fin de Brazilia	> 220
1 sticlă 7/10 rum fin de Jamaica	> 330

Renumitul »ARDEIU KOTÁNYI« se vinde în cutii originale.

Kotányi János,

mare comerciant de cafea și tea.
(Seghedin, Budapesta, Viena, Döbling, Berlin, Abazia) și
ARAD, József főherceg-ut Nr. 3.
în edificiul băncii „Arad-Csanádi Takarékpénztár”
Nr. telefonului 809.

Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

E trist, — dar fii realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiați și cari în urma ușurinței din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală! E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva căruia oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și stie a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

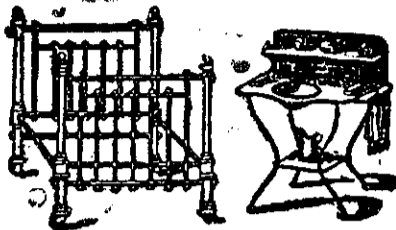
De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Körut 13, unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletului i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metoda sa proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țevă, băsică, nervi și sira spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, crecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și esire separată. În ceea ce privește cura, depărtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înălătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite ficăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Dumineca până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Salvarsanul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela 1 Noemvre IV., Muzeum-körut 13.

Telefon Nr. 847.

Garai Károly,fabrică de mobile de fier,
ARAD,
József főherceg-ut 11. colțul str. Karolina.

Lucrează mobile de aramă dela cele mai simple până la cele mai moderne, — expediție internațională în toate părțile lumii. Reprezentat în toate orașele mai mari din țară și străinătate.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățător chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu abur, în ALBA IULIA - Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (îngă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și vopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Numărul telefonului 26.

Ujj János,

stabiliment industrial de cement,
în Kisjenő-Erdőhegy și Nagyzerind.
(Aradmegye).

Execută țevi de beton, plăci de pavaj, plăci de marmură artificială, terrazzo și mozaic, colonne, scări, lavițe, cărămizi, țigle, inele de fântâni cu fer, plăci sub sobe, vălaie de ori-ce lungime, etc. etc.

Acest stabiliment lucrează și proiecte de cheltuieli și planuri pentru poduri de beton cu constaucție de fer și pentru betonizarea trotoarelor.

Ce faceți băieți? — Tata ne-a dat voie. Căci fumăm doar tuburi veritabile Antinicotin firma „JACOBI” din cutii de lemn

Păziți! Sunt veritabile numai cu inscripțiunea »JACOBI«.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fer pentru clopote, a lui

ANTONIU NOVOTNY TIMIȘOARA - FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe garanție, de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate **CLOPOTELĂ GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibraire mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toate de metal. Prețuri-curante ilustrate gratis.

In grădina de iarnă a
„Hotelului Central”

condusă în spirit modern; — Onoratului Public i-se servesc mâncări și beuturi, de cele mai bune, cari mulțămesc ori-ce pretenții. — După teatru se capătă cină caldă.

Pentru cununii și bancheturi stau la dispoziție săli separate.

Zilnic taraf de țigani, de primul rang.

In cafenea se poate lua asemenea după reprezentațiile teatrale — cină.

Cu distincă stimă: **Augustin Csermák,**
hoteller.

UZINĂ ASORTATĂ CU

INSTALAȚII ELECTRICE COMPLETE

Pentru mori, fabrici, ferme, etc.

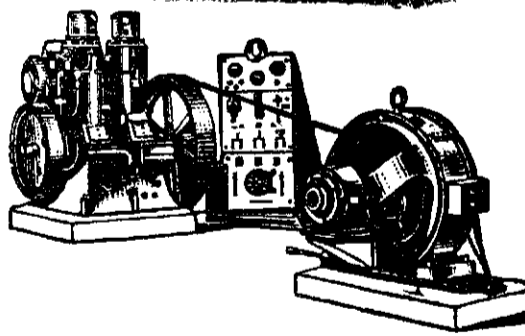
Motoare de olei b ut **SWIDERSKI**

Motoare de München ptru benzilă, gaz și gaz condensat

Mașini electrice M. S. W.

Pompe centrifugale și turbine.

Auspiciile inginerilor și preliminarile de spese le pune bucuros la dispoziție.

„ELEKTRA”,
soc. pe acții pentru edificarea uzinelor electrice
Budapest, VI., Gyár-u. 11/L. Telefon 84—64.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI, ARAD,
Forray-utca 2.

Postavuri de reverenzi-, brîuri preoțești-, roșii, vânate și negre.

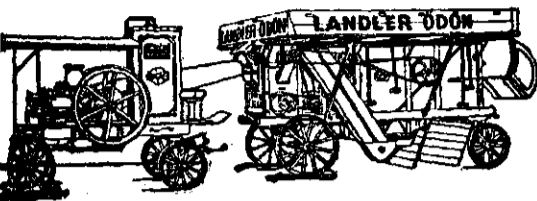
Aduc la cunoștința onoratului public, că au sosit **noutățile de toamnă și de iarnă** în stofe, mătăsuri, delainuri, zefyruri, cretoane, batisturi, — ciorapi împlețiți în temniță — și multe alte articole cari nu se pot toate însira.

Cea mai bogată magazie în articlii pentru sfintele biserici și preoți.

Patentatură originală din Suedia.

„ROBUR“ motor cu olei natural

în urma multiplelor calități este cel mai bun dintre toate motoarele de acest fel având o putere de 2-300 cai (HP.)

Noutate! Noutate!

Lucru neîntrecut de ieftin!

Il recomandăm pentru:

mori-, ateliere industriale și la totfelul de mașini agricole.

Spese la cias după fiecare HP. 1 1/2 fil.

Nu este supus supravegherei finanțelor!

Se vinde și în rate! **Garanție deplină!**

Mașini, motoare folosite se schimbă cu nouă. Catalog la cerere trimis gratis.

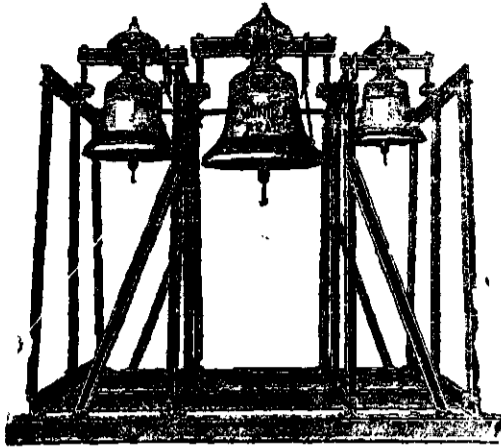
Landler Ödön, Motortelepe, Budapest, Lovag-u. 2.

Frideric Hönig

turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, Strada Rákoczi No 11-28. — Fondat în anul 1840.

Premiat în anul 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție de mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față de orice alte clopote la turnarea unui și aceluiași e tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30% la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învârti și postamente de fer, prin a căror întrebuințare, clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învârti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote noi pe lângă o suprasolvire neînsemnată. Clopote mici avem totdeauna la dispoziție **Liste de prețuri** și cu ilustrațiuni la dorință se trimit gratuit și porto franco.

Institut de pictură bisericească în Sighetul-Maramureșului.

(Templomfestészeti Müintézet, Mármaroszigeten).

Cancelaria: Piața Erzsébet-főter No. 11, ușa 18.

Ne angajăm pentru pictarea în stil modern și foarte artistic a internelor bisericilor, icoane pe cerime, fresco, icoane pe altar, altare, construiți de iconostase, auritură, pictarea icoanelor de iconostas, crucifixe, icoane la încrucișarea drumurilor, pictarea icoanelor sfinte și a ori-ce soiuri de icoane bisericești. Renovăm foarte frumos iconostase și altare vechi, iar pictarea, abducerea cu marmoră și auritura lor o executăm cu cea mai mare artă și cu prețuri convenabile, — parohiilor mai sărace eventual și pe lângă plățirea în rate.

Examinarea bisericilor, măsurarea, înțelegerea mai amănunțită — la fața locului o facem gratis, cu planuri și prospecte servim cu plăcere.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

La vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curmale* calitatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, și *nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru ceai*, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate. *Răm englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Mare asortiment în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 6 feluri. — Faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice. Nagyvárad. — Telefon 635.

OH! DOAMNE

Mă 'nădușe afurisita de tusă!

În contra tusei, răgușelei și flegmei s'a dovedit de cel mai bun mijloc

Pastilele-Egger

cari nu strică apetitul și au un gust excelent. Prețul unei cutii 1 cor. 20 fil.

O cutie de probă 50 fil.

Depozit principal la:

farmacia „NADOR“ gyógytár
Budapest, VI., Váci-körút 17. sz.

SĂ TRĂIASCĂ!

»Pastilele lui Egger« m'au vindecat îngrabă!

Se poate căpăta în Arad la farmaciile: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hauer Lajos, Hajós Árpád, Krebsz Géza, Kárpáti János, Ring Lajos, Rozsnyay Mátyás, Vojtek Kálmán și la drougeriile: Nestor Hanzu și Vojték és Weisz. — În Győrök la farmacia: Masznik Dániel. — În M.-Pécska: la Adler Gy. Lajos. — O-Pécska: Ioan Rocsin. — Simánd: Csiky Lukács. — Sikszón: Füredi Ede örök.

Atelierul de dentistică

Radu Novák.

Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc, că la 1 Noiembrie a. c. mi-am mutat atelierul meu de dentistică în

Szabadság-tér Nrul 5.

unde îl voi mări și aranja după cerințele cele mai moderne. :: —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

MOTOARE ȘI LOCOMOBILE

cu olei brut, dela 4-100 HP.

Motoarele mele patentate au *regulator central* și mecanism de așezat cu mâna. — În urma arderei regulate a oleiului, motoarele nu produc nici un miros neplăcut. — Nu trebuie curățit des!

Spese de funcționare pe oră 1 1/2 filer.

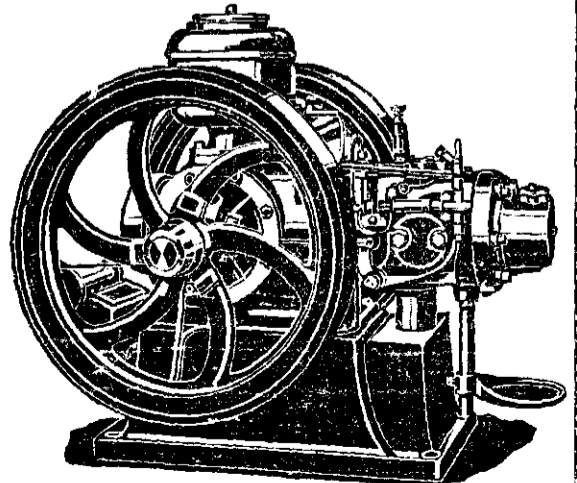
Surányi Viktor,

inginer-mechanic diplomat.

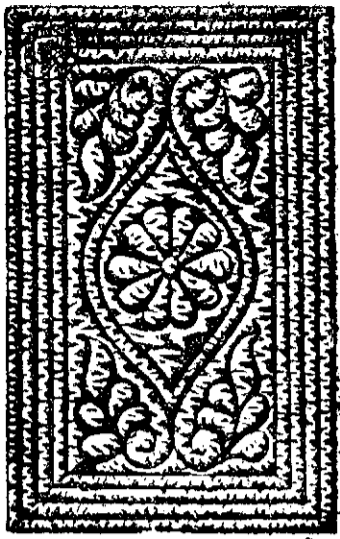
Budapest, VI., Lázár-utca 18.

(Îndărătul Operel.)

Condițiuni favorabile. Prețuri ieftine. Intermediarii primesc recompensă.

Motoare cu benzin și gaz.

Bartlensky János,

plaponar și tapețier.
 Temesvár-Józsefváros,
 Hunyady-utca 23.

Recomandă în atenția on. public din loc și împrejurime atelierul său renovat de plapoane și tapițerie. Primește ori-ce lucru de branșe pe lângă prețuri ieftine și serviciu prompt. Plapone gata are în magazin. Face reparaturi cu preț ieftin.

Ceasornice, giuvaere, gramafone, și plăci

se pot cumpăra pe lângă garanție de 10 ani, cu prețurile cele mai ieftine din întreagă țară, fie chiar și pe rate, la marele depozit alui

Tóth József,

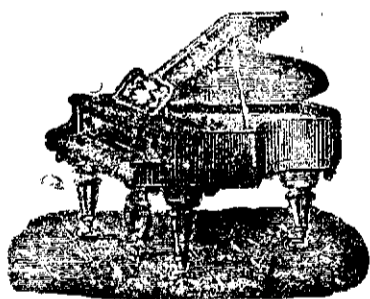
ceasornicar și giuvaergiu.
 Szeged, Dugonics-tér 11.

Reparații cu garanție de 5 ani se fac ieftin.
 Catalog ilustrat trimis gratuit.
 — Nenumărate scrisori de recunștință. —
 Revinzători se caută.

Telefon Nr. 557.

Petrof Antal ^{succe-} ^{sor} Wonka János

fabrică de piane cesar regale
 Temesvár-Józsefváros,
 Str. Szilágyi 13. — Magazin in Hunyady-ut 13.

Liferează:

PIANE și PIANINE

efectuate în stilul cel mai modern și execuție promptă.

Profesorii și instructorii de muzică primesc favor cuvenit.

Catalog ilustrat la dorință trimis gratuit și porto franco.

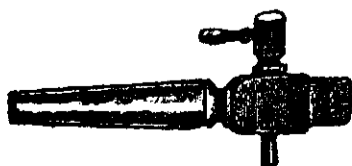
LÉVAY GYÖRGY

STRUNGAR

SZEGED, Püspök-tér 4.

Primește spre efectuare și reparare totfelul de lucruri ce aparțin acestei branșe, precum: popice și bile, dopuri și slăvini (pipe) pentru buți gherghefuri p. lucru de mână, articole p. fumători, cămășuri, spături etc.; bile și dacuri pentru biliard; domino, șah și totfelul de decorații, la mobile, etc., cuire ș. a.

Comandele se efectueș prompt și conștinșos.

In atențiunea Doamnelor române!

Cari voiesc a cruța anual cel puțin 50-60 coroane, să nu deie banii streinilor ci să comandeze dela firma română, în branșa de modă și manufactură

Nicolae Popa, Lippa.

Unde este în asortiment mare cele mai moderne stoffe de haine pentru sezonul de iarnă, stoffe englezești cu două culori (doub-) pentru costume, catifea, etc., precum și costume gata sau după măsură, flanele și barchete, boa și muffuri. Celea mai moderne stafiri pentru Domnișoare, garnituri de pânză rumburg, etc.

Mustre la cereri se trimit franco!

Prețuri solide!

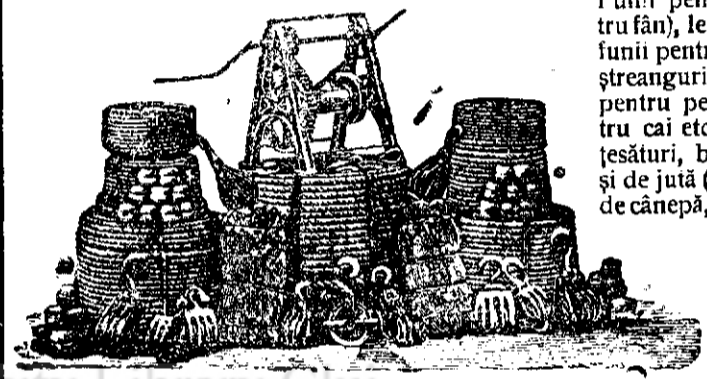
Serviciu prompt!

Funăria cea mai mare din Ungaria-sudică e alui

JOANOVICS JÁNOS, Lugos, Atellerul: STRADA FĂGETULUI Nr. 77. Magazin și birou: PIAȚA IZABELLA.

Tot felul de funii de cânepă, de fir, brăcii, legătoare. Așezare și scurtare de funii de cânepă pentru transmisiuni.

Funării de cânepă pentru uzinuri și economii:

Funii pentru trăsuri (pentru fân), legătoare de snop, funii pentru boi, opritoare, ștreanguri, hamacuri, mreș pentru pescari, rețele pentru cai etc. Torturi pentru țesături, brăuri de cânepă și de jută (pânză), bătătoare de cânepă, pânze (Pack),

sături, saci de cânepă, pânză și jută, pânze impenetrabile, saci, cerși și doriști etc.

Lampe pentru mine

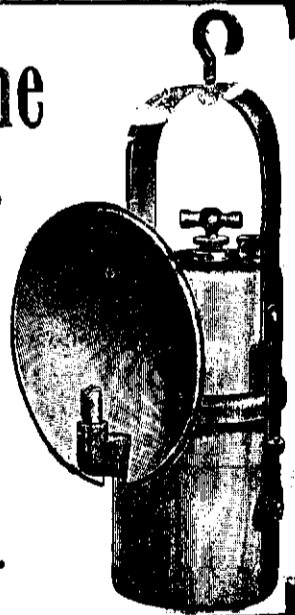
și tot felul de lampe cu acetylen,

fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII., Gizella-ut 55.

Toate articolele necesare pentru economia de câmp și lucrări de fabrică.

Instrumente și mașini moderne, fabricație americană și engleză. Canale și țevi pentru conducerea apei, gazului și aburului. Oleiuri americane și rusești pentru ungerea osiilor calitatea cea mai bună. Garnituri complete pentru fabrici, ateliere, mori, iluminare electrică, transmisiune de puteri, băi, încălzire, apaducte, pompe, articole agricole. Pietri de mori, motoare și locomobile cu gaz, benzin și olei.

Walder Arthur,

Arad, Ferencz-tér 1_b

Cereți catalog!

Telefon 871.

Prețuri ieftine! — Serviciu prompt!

Asortiment bogat în articlii textili
se capătă cu prețuri ieftine la firma:

„La Mireasă“

Vârșeț — Varsocz, Strada principală
(In palatul Băncii de credit din Vârșeț).

Pânze, șifon, creton
Barchet-satin
Barchet-croise
Barchet-pichet
Barchet-cu șiruri
Satin Gradel
Damast-Gradel
Naking, Naturell
Satin, Satin-Reye
Pichet cu șiruri
Țesături mari de nuntă
Pânze impermeabile
Mășurițe de damast alb

Garnituri de damast pt.
cafea, albe și colorate
Ștergare de damast
Ștergare crep
Ștergare-Frottier
Năfrămuțe de batist
Năfrămuțe de in
Gradel de in
Albituri de in
Albituri de in pentru
pat
Ște gare p. bucătărie
Broșerii de in.

Precum și Barcheturi în colorii pentru halne,
Albituri-tricot, Albituri și ciorapi, pentru dame,
domni și copii. Acoperitoare cusute, de calitate
fină și de tot fină.

Rămășițe din diferite stoffe se capătă
Niereurea și Vinerea în preț foarte ieftin.

Fiți cu băgare de seamă la firmă!

Albituri pentru dame după măsură, se efectuează solid și prompt.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Români! replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

însoțire economică

Elisabetopole - Erzsébetváros
(Kis-Küküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai
moderate prețuri soiuri de vin de
masă viță americană cu și fără rădă-
cină, ochiuri de altoit, viță europeană
cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole — Erzsébetváros.

Material disponibil în al-
toi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt dezvoltati la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de
plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Români! Trimiteți băieții la cursul practic la altoit!

Ghete originale rusești

pentru noroiu (imală) și zăpadă se află în
cantitate mare la filiala fabricii de ghete

MOSKOVITS

Arad, Szabadság-tér 18.

Prețuri
unanime
Cor.

10.—
13.—
17.—
22.—

GHETE ȘI CIZME NEPAHÍRULSÉ DE A PA

ARAD, Szabadság-tér 18.

Mașini dinamice, motoare
de benzin, locomobile de
benzin, motoare de gaz,
instalațiuni pentru mori,
automobile de persoane,
automobile de transport.

!! Condiții favorabile !!
Catalog franco și gratuit.

Fabrica de automobile, mașini și mori,
— societate pe acții. —

Budapesti gép-, malom- és automobilgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 141/r.

S'a început deja marea expoziție de Crăciun, la

Fiți atenți la firmă! — REICHEL. — Fiți atenți la firmă!

In bazarul de concurență, vis-à-vis cu statuia „Libertății”.

Asortiment uriaș de jucării de copii și obiecte de lux, cu prețuri cari n'au mai existat. In grupuri de 5, 16, 25, 45 și 90 împărțit.

Ca orientare pentru public dăm următoarele informații:

Grupa 25.

Ciasornic cu mașinărie, tren, automobil, cioson omnibus, jucărie sunătoare, mașină de călcat de nickel, piano cu 8 tonuri, cărți cu chipuri indistrugibile, cărți de povești: Robinson, Grün, Andersen. Lumea basmelor tinereței, jocuri de societate, păpuși îmbrăcate în număr mai mare de 100 păpuși veritabile franceze în mărime de 22 centimetri, ciasornice de buzunar cu trăgător, vatre de casă, măști în număr mare, animale de tinichea, roțile sunătoare, creion în formă de cheie, cuțite, oreioane și tocure, săbii, puști, chipiuri, vioare, mobile de casă recvizite de bucătărie, soldați de fier, păpuși de celuloid indistrugibile, figuri de jucat etc.

Grupa 45.

Ciasornic de tras cu mașinărie, trăsuri electrice cu conduct superior, automobil cu vagoane colorate de tras, un acrobat puternic, ciosoni, și tot felul de animale, omnibus — motor, vapoare, noutăți de ceasuri sunătoare, armă de casă ideală cu tablă de țintă, trăsura de purtat, echipament întreg de soldat, baionetă cu piele lustruită cu lac, serviciu de porcelan pentru șase persoane, miel cu tonuri muzicale, soldat puternic de nedistrus 6 bucăți, cărți cu chipuri și cu povești, trăsura de păpuși cu roate de gumă, vase de culină din tinichea, odaie de baie aranjată, mașină de călcat din fier, mojar, strângător de bani cu ciasornic și clopoțel, domino de os, păpuși de mari gumă, iepure indoit regulabil, ciosoni regulabili, tipografii pentru copii, de mână, lăterne magice, mașini de aburi veritabile, cuburi ilustrate 12 la număr, zidărie de piatră ca joc pentru copii, dulap, mașină pentru socotit, de copii, dobe cari se pot șuruba ca regulator, etc. etc.

Grupa 90

Animale regulabile trase cu piele, mici, mari, cu voce și animale din masche, vase frumoase, soldați indistrugibili calări, menagerii, trenuri regulabile cu șine, tot felul de figuri și animale, și mașini de vapor, corăbii, scunari „Ripiter” de piatră ferestrău de strugar cu garnitură, figure de șac puternice cu tablă de închis, domine de os cu 45 de figuri și 100 și 100 alte articole.

Păpuși solide franceze mișcătoare.

Mărime în centimetri: 26 28 30 32 34 36 39 42 46 50 54 58 64
35 40 45 50 60 80 90 110 145 160 180 240 260
afară de aceasta un mare asortiment de păpuși de piele, păpuși îmbrăcate sau de celuloid.

Păpușele cumpărate la mine le repar eu, în caz dacă : : se strică, și primesc tot felul de reparări posibile. : :

Mare asortiment în decoruri pentru pom de Crăciun. Mare expoziție de gramfoane cu ton de oțel, începând dela 9 fl., mare asortiment în plăci duble cu 1-50 cr. Fonografe surprinzător de ieftine, 2-50 cr. cele mai bune tuburi cu 60 cr.

Cai cu leagăn de toate mărimile dela 1 fl.

Obiecte de lux:

Album de ilustrate din plüsch dela 45 cr. în sus, album de suvenir de plüsch dela 25 cr. în sus, case de cusut, serviciu cu farfurii 90 cr., serviciu de țucă 45 cr., uriaș magazin în obiecte pentru spațiu, mână at, de ceau, mai departe portofoli de piele brodate, vase de flori ciasornice, marmură sculptată mese mici de gust, serviciu de fumat de bronz și nenumărate alte obiecte

Cumpărare de ocazie din obiecte de argint de China. — Umbrele bărbătești de mătase cu margine de otoman 1 fl 70 cr. și încă multe obiecte neînșirate aici.

Trăsuri de copii mare asortiment dela 4 fl. 50 cr. în sus.

Pentru fiecare cumpărător se dă gratis o fotografie mărită.

Fiți atenți la firmă!

Bazarul de teatru.

„VICTORIA”

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII SOCIETATE PE ACȚII.

FONDATA ÎN ANUL 1887.

Centrala: Arad, Calea Arhiducelui Iosif, Nr. 1—2, casele proprii (vis-à-vis de primărie.)

Filiale: în Șiria (Világos), Chișineu (Kisjenő) și Boroșineu (Borosjenő).

Capital societar . . . . . 2,500.000.— Cor.
Fond de rezervă . . . . . 2,000.000.— Cor.
Depuneri spre fructificare 14,000.000.— Cor.
Circulațiunea anuală . . . 350,000.000.— Cor.

Pentru sumele depuse fără termen de abdicere și rămân la bancă pe timp mai scurt de 3 luni de zile, plătește deponenților 4% interese, — iar pentru depunerile elocote pe timp mai îndelungat de trei luni de zile, după mărimea sumei depuse: plătește deponenților 4½% și 5% interese fără de nici o detragere.

Primește depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libele.

Acordează împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietari de pământ.

Escontează cambii și acordează credite cambiale cu acoperire hipotecară.

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.